

INFOMEISEN PEPA 4

TRBR i stap blong helpem yu

Impotens blong ridim mo andastanem ol advataesmen

Oi ICT divaes inkludim ol Mobael fon, ol smat fon mo ol nara telefon produkt mo sevis i mekem se ol ICT i kam antap tede long Vanuatu. Wan stadi blong Pacific Institute blong Pablik Polisi (PIPP) long 2011 i faenemaot se mobael fon hemi "wan long ol komon elektrikol aplaens long ol home long Vanuatu" wetem 95.5% blong ol famili we sevei i pas long olgeta, oli gat wan mobael fon.

Sem stadi i faenemaot tu se 4 aot long 5 man o woman we sevei i pas long olgeta oli gat wan mobael fon mo 99.4% blong ol famili we sevei i pas long olgeta, oli yusum nomo ol mobael fon. Ol statistik ia i soem mo konfemem se oli yusum bigwan ol mobael fon long kaontri blong yumi.

Wol Dvelopmen Indiketa we oli pablism long Julae 2014 i soem se Vanuatu i gat wan literesi reit blong 83.4 %. Wetem wan iliteresi reit blong 16.6%, wan gud pat blong populesen blong Vanuatu i fesem ol jalens taem we oli wandem rid mo andastanem ol advataesmen.

Ridim mo andastanem wan advataesmen i impoten tumas from se telekomunikesen maket long Vanuatu i gro i kam antap bigwan mo i kam moa komplex from se wan kaen sevis we oli ofarem, ol difren sevis provaeda nao i givim. Plante moa difren sevis mo produkt i aveilebol naoia, wetem ol gud praes we i mekem se ol konsuma i gat moa opsen mo impoten wan nao, ol aproj mo ol sevis jaj; we i konsiderem se plante difren advataesmen i publish blong pulum atensen blong ol konsuma.

Apat long ol iliteresi isu we yumi fesem, wan rialiti blong konsiderem i inkludim tingting se iven ol konsuma we oli save rid mo raet maet oli no save, oli no intres o oli bisi tumas o oli nogat akses nomo o askem ol stret mo impoten infomesen.

INFOMEISEN PEPA 4

TRBR i stap blong helpem yu

Antap long hem, nomata long ol prikosen we oli bin divelopem mo putum inplies, i nogat naoia ol komprehensiv mo kohesiv loa mo regulesen we oli divelopem blong protektem ol konsuma long ol nogud maketing praktis we oli save fesem.

Blong rikonaesem hemia, TRBR i enkarenjem evri konsuma blong tekem lid mo 'pesenol' responsabiliti blong protektem olgeta long wei blong mekem hemia:

- 1.** Lukluk gud mo save gud ol promosen mo ol advataesmen blong helpem yu blong andastanem gud mo mekem se yu no konfius.
- 2.** Ridim gud ol advataesmen blong andastanem gud mo save ol tem mo kondisen blong wan sevis blong mekem sua se yu no stap insaed long wan trap (lokem yu insaed) wetem wan misliding advataesmen.
- 3.** Bifo yu mekem wan kontrakt wetem wan sevis provaeda o bifo yu pem wan produkt, yu olsem wan responsibol konsuma, yu mas mekem sua se yu ridim gud ol tem mo kondisen we oli ofarem long yu mo mekem sua se yu andastanem olgeta. Sapos yu no sua, askem ol kwesten. Kontiniu blong mekem hemia kasem taem yu andastanem gud mo yu save mekem wan gud joes/desen.
- 4.** Mekem sua se yu andastanem gud ol tem olsem " anlimited", "fri", "bonas" ect., long konteks we eni advataesmen we oli mekem, i yusum ol tem ia. Askem klarifikesen sapos yu no sua be NEVA mekem ol asumsen.
- 5.** Mekem sua se taem we yu sabskraeb long wan promosen, yu risivim wan spesel jaj o produkt we oli advataesem mo promosen sevis i aveilebol long ful taem we oli putum long promosen blong advataesmen.

INFOMEISEN PEPA 4

TRBR i stap blong helpem yu

6. Askem ol kwesten mo plante kwesten! Sapos yu no sua long wan prodakt we yu intres long hem, wan potensol sevis we sevis provaeda i ofarem o wan niu tingting, askem ol stret man o woman blong oli eksplenem long yu.

7. Askem help sapos yu nidim. Ol sevis provaeda blong yu i gat obligesen blong asistim ol kastoma mo oli mas mekem sua se oli save, andastanem mo save tekem desisen.

8. Taem we yu pem wan sevis o prodakt, spesieli ol niu wan, askem oltaem ol kwesten sapos yu no sua olsem wanem oli wok, olsem wanem oli yusum olgeta mo olsem wanem oli save benefitim yu mo olsem wanem blong mekem sua se yu protektem yu taem we yu yusum olgeta.

9. Ridim gud ol advataesmen we oli printim blong mekem sua se yu andastanem gud wanem oli wandem blong yu mekem mo wanem olgeta i mekem - bagegen askem ol kwesten sapos yu no andastanem.